

KULTUURIMINISTEERIUM

Maakonnad ja riik liikumisharrastuses.

Alo Lõoke

Liikumisharrastuse arendusjuht

25.05.2022

Mina?

- Eesti Terviserajad SA juhatuse liige 2016-2022.
Võrgustik, 122 rada, kompetentsikeskus, kommunikatsioon, nõustamine, KOV-id, regionaalne meede, kampaaniad, koostöö, siseterviserajad, jne.
- Euroopa Komisjoni #BeActive Local Hero 2021
- Tartu Ülikool (õpetajakoolituse arendamine, Narva Kolledž
õppedirektor, TÜ valitsuse liige, Rahvusooper Estonia reklaamijuht jm.
- isa

Sina?

Teemad

- Liikumisharrastuse seis
- Liigume päriselt!
- Maakonna ja KOV tasandi tegevused
- Tulevikuvaade

TAI analüütik: Eesti inimeste rasvumine on riigi arenguloo muster

TERVIS

Eile kell 10.35

Foto: Tony Alter/Flickr (CC BY 2.0)

Tervise Arengu Instituut uuris Eesti täiskasvanud rahvastiku viimase kümne aasta tervisekäitumise andmeid. Uuringu põhjal selgus Eesti 25–64-aastase rasvunud mehe ja naise tüüpiline profiil. TAI analüütiku Elisa Kenderi sõnul on eestlaste rasvumine küll märk ühiskonna paranenud majanduslikust olukorrast, kuid kätkeb endas suuri terviseriske.

kokku 15 684 surmajuhtu

kokku 15 684 surmajuhtu

Olukord riigis

- Vähemalt 2x nädalas tegeleb liikumisharrastusega 45% ja 4x nädalas 19% täiskasvanutest
- Kuigi 2/3 lastest ütlevad, et neile meeldib liikumine, siis vaid veerand on kehaliselt piisavalt aktiivsed (Liikumisuuring)
- Iga teine täiskasvanu ja iga neljas 1. klassi laps on ülekaaluline või rasvunud
- Keskne LH juhtimine on ebapiisav

Statistika pole ainult numbrid vaid päris inimesed. Meie ise, meie pere, sõbrad, tuttavad!

Miks on oluline olla kehaliselt aktiivne?

- Tervena elatud aastad ↑
- Elustiilihaigused ↓
- Sotsiaal- ja tervishoiu valdkond ↑
- Siseturvalisus (üles) ↑
- Kaitsevõime ↑
- Majanduse areng ↑

Liigume päriselt!

Liikumisharrastuse koostöö ja prioritseerimisega ei kannata enam oodata

- Statistika on juba “piisav”, et tõsiselt tööle hakata.
- Peame ajaga kaasas käima ja enda tegevused üle vaatama.
- LH peab olema valdkondadeülene prioriteet
- Liikuma meelitav elukeskkond.
- LH valdkonna koostöö tööle, oskusteabe koondamine, süsteemne ja tulemuslik juhtimine.
- Liigume päriselt – mitteliikuvad liikuma, noored/pered, liikumisõpetus, liikumisrõõm.

Liikumisharrastuse kontseptsioon

Elukeskkonna näited:

Liikumise keskused

Mitmekesiseid vabaõhu liikumis võimalusi pakkuvad piirkondlikud keskused koos olemasolevate ja perspektiivsete omavaheliste ühendustega.

Üldised liikumise ja turismi taristu arendamise põhimõtted.

- * Asumi siseste liikumise rajatiste ühendamise ja võimalusel koondamine terviklikuks esteetiliselt nauditavaks elukeskkonnaks.

- * Terviklik, atraktiivne, erinevaid tegevusi ja eea grupe sidustav liikumist soosiv elukeskkond suudab konkureerida nutiseadmetega, panna inimesi sundimatult liikuma ning suurendab turvalisust.

- * Kombineeritud tegevusalad.

- * Liikumise rajatiste ja radade sidustamine turismi ja huviväärsustega – liikuma kutsuv aktiivne puhkus.

Rummu terviselinnak

- Tervise linnak sisaldab:
- kunstmurukattega multifunktsionaalne palliväljak (tennis, korvpall, jalgpall, võrkpall);
- tänavaspordi väljak;
- Jõulinnak;
- tasakaalu liinide ala;
- lauatennis;
- puhkeala;
- kogukonna pargi esimene osa.

Harju-Risti liikumislinnak

IDEEST - TULEMUSE SUUNAS (Elurikkus/hooldus/ootused)

Vasalemma lelukeskonna arendamine ja liikumis rajatised

Tehtud

- 1,9km terviserada (Valgustatud)
- Jõulinnak
- Laste madalronimis rada
- Väikelaste madalronimis rada ja mänguala
- Rannavõrkpalli väljak
- Tennise väljak
- Discgolf park
- Kohe-kohe valmimas kunstmurukattega jalgpalli väljak kergejõustiku staadion.
- Staadioni kõrvale vabaõhu korvpalli väljak

Paldiski lelukeskonna arendamine ja liikumis rajatised

Tehtud

- Linnaväljak aktiivsete tegevustega.
- Elamuspordi väljak (pumptrack ja betoon skatepark).
- Välikorvpall, 2 täis mõõdus väljakut.
- Rannaspordi väljak (liivakattega võrkpalli/käsipalli väljak).
- Tänavaspordi väljak.
- Discgolf Peetri merekindluse/Muula mägede alal.
- Kergliiklus-/sporditee kesklinnast Pakri poolsaare tippu.
- Kunstmurukattega jalgpalli väljak.

Liikumisharrastuse kontseptsioon

RIIK	Maakond/50:50 jm	KOV
LH kompetentsikeskus (KK)	/maakonna spordiliidud/	/KOV spetsialistid; spordiklubid/
LH rahastamine - KULKA	/maakondlikud projektid/	/kohalikud projektid/
/RES – HTM, KUM, SOM/ /KK – väikeinvesteeringud; piloodid/	/koordinatsioon ja seire, üritused ja sarjad/	Sport Koolis; Liikuma Kutsuv Kool
/HTM - ainekava/	/KK – koolitus, projektid/	Liikumisõpetuse rakendamine
/MKM, RM, välisvahendid/	/KK – parimad praktikad jm/	Liikuma kutsuv (linna)ruum
/KUM toetused/	/tervisespordikeskused jm/	Liikumis- ja sporditaristu

Treenerite palgatoetus, liikumisnõustamine, LH edendamine töökohtadel, erivajadused, eakad jpm

Nimekiri tegevustest tabelis ei ole lõplik

Maakonna tasand

- Liikumisharrastuse edendamiseks regionaalne võrgustik vajalik; sh kolmnurgas MSL-KOV-riik/KK
- Optimaalne partnerite arv (15; riigi/KK vaatest)
- Palju ülesandeid, mille koordineerimine maakonna piires mõistlik
- Harjumuspärane organisatsioonide võrgustik ja toimiv võistluste ja liikumissarjade süsteem (kogus küsitav)
- Maakonna spordiliitude tase ja side/koostöö KOV'idega erinev
- Kohalikud organisatsioonid ja teenused kohalikele elanikele; finantseerimine riigi poole tuntavalt kaldu

Tulevikuvaade

- Alates 2023a rakendatakse toetamisel 50/50 põhimõtet (tutvustati maakondlike visiitide raames 2020a)
- KUM toetus võib suureneda kuni 20% (arutelud 2022a jooksul)
- Ootus, et maakonna sisene koostöö tiheneb ja paraneb, sh haridus- ja sotsiaalvaldkonnaga
- Paraneb koostöö kolmnurgas MSL-KOVid-riik/KK (+ülikoolid)
- Riik/KK keskendub tsentraalsete tugiteenuste parandamisele sh koolitussüsteem, uuringud, pilootprojektide algatamine jms
- KK tugi kommunikatsiooni ja turundustegevustel
- 2023 on liikumisaasta – võimendatud kommunikatsioon ja tähelepanu aitab tõsta koostöö ja tegevused uuele tasemele!

KULTUURIMINISTEERIUM

Tänan!

Alo Lööke

Liikumisharrastuse arendusjuht
Kultuuriministeerium

alo.looke@kul.ee

Tel. 525 3801

